



ΥΠ.Π.Ο.Α - 12η ΕΦΟΡΕΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ — Π.Κ.Μ. - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕΡΡΩΝ — Γ.Α.Κ. - ΑΡΧΕΙΑ Ν. ΣΕΡΡΩΝ



ΣΕΡΡΕΣ 1913 - 2013

"ΣΕΡΡΕΣ 1913 - ΠΥΡΙΚΑΥΣΤΗ ΠΟΛΗ"
ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΠΡΙΝ & ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ



Γενική Επιμέλεια έκθεσης και εντύπων από την Π.Ε. Σερρών:
Βασίλης Βαφειάδης, υπεύθυνος πολιτιστικών προγραμμάτων

Επιμέλεια παρουσίασης ευρημάτων 12ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων:
Θάλεια Κουκουβέτσιου και Ευαγγελία Γκουντάκου, συντηρήτριες αρχαιοτήτων

ZINTZIPRI TZAMI

20 Οκτωβρίου έως 30 Νοεμβρίου 2013



ΖΙΝΤΖΙΡΛΙ ΤΖΑΜΙ

Το Ζιντζιρλί τζαμί, ιστορικό διατηρητέο μνημείο, είναι ένα μεσαίων διαστάσεων τζαμί. Αποτελείται από το προστώο και τον κεντρικό χώρο της προσευχής. Στη διαχείριση της 12ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Καβάλας περιήλθε το 1980. Το 1989 κατασκευάστηκε σε συνεργασία με το Δήμο Σερρών η κτιστή καγκελόφραχτη περίφραξη. Στο πλαίσιο του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (1994 - 1999) συντηρήθηκε το μνημείο εξωτερικά, ολοκληρώθηκε η μολυβδοστέγασή του και κατασκευάστηκαν τα σιδερένια διαφράγματα των παραθύρων. Το 2010 στο πλαίσιο προγραμματικής πολιτιστικής σύμβασης ανάμεσα στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών και το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού και χρηματοδότηση από την ΠΕ Σερρών εκτελέστηκαν εργασίες που αποκατέστησαν την αίγλη του κεντρικού ισογείου χώρου.

ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ

Στην έκθεση, με την οποία εγκαινιάζεται το μνημείο ως χώρος πολιτιστικών εκδηλώσεων, παρουσιάζονται ευρήματα και φωτογραφίες της πόλης, τεκμήρια της περιόδου πριν και μετά το 1913.

Τα αντικείμενα που θα πλαισιώνουν το φωτογραφικό υλικό βρέθηκαν στις ανασκαφές των οικοπέδων που διενεργήθηκαν από τη 12η Εφορεία από το 1978 και εντεύθεν. Το στρώμα του 1913 ανευρίσκεται σε βάθος 1,40 ως 1,50μ. στα περισσότερα οικοπέδα που βρίσκονται μέσα στην πυρκαυστο ζώνη. Διακρίνεται σαφώς στη στρωματογραφία ως ένα στρώμα με έντονα ίχνη καύσης και οικοδομικό υλικό κρημνισμάτων. Μέσα από το στρώμα αυτό ανασύρθηκαν αντικείμενα της καθημερινότητας, όσα δεν πρόλαβαν να πάρουν μαζί τους οι νοικοκυραίοι και όσα καταπλάκωσαν τα αποκαΐδια της πόλης. Ομαδοποιήθηκαν σε τρεις θεματικές ενότητες:

Τεκμήρια της μάχης πριν την καταστροφή του 1913. Στην ομάδα αυτή εντάσσονται δυο ακέραιες σπάθες, σφαίρες και οβίδες
Τεκμήρια αστικού βίου: είναι τα αντικείμενα καθημερινής χρήσης ενός νοικοκυριού της εποχής εκείνης, άλλοτε από ευτελή κεραμικά, άλλοτε από ευρωπαϊκές πορσελάνες.
Τεκμήρια του οικονομικού βίου: Εδώ εντάσσονται εργαλεία και εργαλειομηχανές της εποχής εκείνης. Ξεχωρίζει ανάμεσά τους μια ακέραιη ραπτομηχανή.

Σταυρούλα Δαδάκη
Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη της 12ης Εφορείας
Βυζαντινών Αρχαιοτήτων



Η σημαντική έκθεση "ΣΕΡΡΕΣ 1913-ΠΥΡΙΚΑΥΣΤΗ ΠΟΛΗ", σωματοδοτεί με τον καλύτερο τρόπο την αντίληψη της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και της Περιφερειακής Ενότητας Σερρών, ότι η ιστορική μνήμη, η γνώση των κορυφαίων αλλά και δραματικών στιγμών του τόπου μας, θεμελιώνουν την πίστη στις αξίες που πρέπει να τροφοδοτούν τον αγώνα μας για ένα καλύτερο μέλλον.

Ολοκληρώνουμε το πρόγραμμα εκδηλώσεων για τα 100 χρόνια από την Απελευθέρωση των Σερρών, με εκθέσεις σημαντικών τεκμηρίων – ντοκουμέντων, που εμπλουτίζουν τα ιστορικά στοιχεία που μέχρι τώρα ήταν γνωστά.

Χάρη στο έργο της 12ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και με τη συμβολή τόσο της πρώην Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης αλλά και πρόσφατα της Περιφερειακής Ενότητας Σερρών, το σπουδαίο μνημείο της πόλης των Σερρών, από τα καλύτερα της Οθωμανικής περιόδου, καθίσταται επισκέψιμο για τους Σερραίους πολίτες αλλά και τους ξένους επισκέπτες.

Υποχρέωση και επιθυμία μας είναι να προστατεύσουμε όλα τα μνημεία της περιοχής με ισότιμο τρόπο, όπως ακριβώς επιβάλλει και επιτάσσει το ισχύον στη χώρα μας θεσμικό πλαίσιο. Αυτό άλλωστε περιμένουμε και απαιτούμε να πράττουν και οι γειτονικές μας χώρες για τα κλασικά, βυζαντινά και χριστιανικά μνημεία, που βρίσκονται στην επικράτειά τους. Θέλω να συγχαρώ και να ευχαριστήσω θερμά, όλους όσους εργάστηκαν για την διάσωση και αποκατάσταση του μνημείου και την πραγματοποίηση της έκθεσης.

Ο Αντιπεριφερειάρχης Σερρών

Ιωάννης Μωυσιάδης



ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ - 12η ΕΦΟΡΕΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕΡΡΩΝ
ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ - ΑΡΧΕΙΑ Ν. ΣΕΡΡΩΝ
ΑΡΧΕΙΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΦΤΑΝΤΖΗ



ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Τα Γενικά Αρχεία του Κράτους –Αρχεία Νομού Σερρών σε συνεργασία με τον γιατρό της πόλης και συλλέκτη πολύτιμων χαρτών και ιστορικών τεκμηρίων Βασίλη Καφταντζή συνδιοργανώνουν έκθεση φωτογραφίας, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στον εορτασμό της συμπλήρωσης 100 χρόνων από την απελευθέρωση της πόλης και της περιοχής της (1913-2013).

Τα Γενικά Αρχεία του Κράτους –Αρχεία Νομού Σερρών συμπλήρωσαν 21 έτη συνεχούς λειτουργίας, με έδρα την πόλη των Σερρών. Εκτός της κύριας εργασίας τους με την οποία είναι ταυτισμένα, δηλαδή τη συγκέντρωση, ταξινόμηση και συντήρηση εγγράφων ιστορικής αξίας προερχόμενων από τις Υπηρεσίες του Δημοσίου, κατάφεραν να αποκτήσουν ιστορικά τεκμήρια κάθε κατηγορίας: χάρτες, κατάστιχα, παλαιύτα βιβλία, εφημερίδες, διαφημιστικά μονόφυλλα, ηχητικές και οπτικές ηλεκτρονικές αποτυπώσεις αλλά και έναν μεγάλο αριθμό πρωτότυπων φωτογραφιών. Παραπάνω από τις μισές προέρχονται από τους δημόσιους φορείς ενώ οι υπόλοιπες αποτελούν δωρεά ευαισθητοποιημένων στον πολιτισμό συμπολιτών μας.

Ο κ. Βασίλης Καφταντζής είναι κληρονόμος του πολύτιμου αρχείου του αείμνηστου πατέρα του, του ιστορικού και λογοτέχνη της πόλης μας Γιώργου Καφταντζή, στο οποίο περιλαμβάνονται φωτογραφίες μεγάλης ιστορικής αξίας. Κάποιες από αυτές υποστήριξαν, μεταξύ άλλων, το λεύκωμα «Οι Σέρρες άλλοτε και τώρα», Θεσσαλονίκη 1985, αλλά κυρίως τον 3ο τόμο της «Ιστορίας των Σερρών και της περιοχής τους», Θεσσαλονίκη 1996. Τα τελευταία έτη, επιδόθηκε και ο ίδιος στη συλλογή ιστορικών ντοκουμέντων των Σερρών. Έτσι διαθέτει, εκτός της πλούσιας συλλογής χαρτών, από τις πολυτιμότερες στην Ελλάδα, και ένα σύνολο μοναδικών φωτογραφιών του παρελθόντος της πόλης των Σερρών και της περιοχής τους.

Η καταστροφή που προκάλεσε ο εμπρησμός της πόλης από τους Βούλγαρους, την 29η Ιουνίου του 1913, επέφερε τεράστια οικονομική δυσπραγία και ουσιαστικά διέλυσε τον κοινωνικό ιστό της πόλης. Επιπλέον, εξαφάνισε οριστικά και τα μνημεία της, όπως είναι οι εκκλησίες της ελληνικής συνοικίας, στο «Βαρόσι». Εκτός των εκκλησιών κατέστρεψε και την εβραϊκή συνοικία με τη συναγωγή της αλλά, όπως φαίνεται μερικώς και από την έκθεση, και κάποια οθωμανικά μνημεία. Παράλληλα η 29η Ιουνίου έφερε και την πολυπόθητη ελευθερία. Έτσι μέσα από τις στάχτες και τα ερείπια οι Σερραίοι θα καταφέρουν μαζί με τους πρόσφυγες να ανασυγκροτήσουν την πόλη τους και την περιοχή τους. Η έκθεση επιχειρεί με εικόνες να περιγράψει εν μέρει και αυτή την προσπάθεια.

Ιωάννης Τσαρούχας
Προϊσταμένος Γ.Α.Κ. - Αρχεία Ν. Σερρών